

ΕΝΟΤΗΤΑ 1^η, ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

Οι προτάσεις ως προς τα συστατικά τους διακρίνονται σε:			
Προτάσεις απλές	Προτάσεις σύνθετες	Προτάσεις επαυξημένες	Προτάσεις ελλειπτικές
Είναι οι προτάσεις που περιλαμβάνουν μόνο τους κύριους όρους της πρότασης,	Είναι οι προτάσεις που περιλαμβάνουν περισσότερα από ένα υποκείμενα ή κατηγορούμενα,	Είναι οι προτάσεις που περιλαμβάνουν, εκτός από τους κύριους όρους, και άλλους προσδιορισμούς, οι οποίοι λειτουργούν ως συμπληρώματα της έννοιας που δίνουν οι κύριοι όροι.	Είναι οι προτάσεις από τις οποίες λείπει κάποιος κύριος όρος, γιατί εννοείται από τα συμφραζόμενα.
<i>Ο Ορέστης έρχεται.</i>	<i>Το βιβλίο είναι μεγάλο και πολύχρωμο.</i>	<i>Οι μαθητές της Α' τάξης είναι καλοί αθλητές.</i>	<i>[εσύ] Τι κάνεις;</i>

Οι προτάσεις ως προς το περιεχόμενό τους διακρίνονται σε:			
Αποφαντικές (ή κρίσης)	Ερωτηματικές	Προστακτικές (ή επιθυμίας)	Επιφωνηματικές
Είναι οι προτάσεις με τις οποίες εκφράζεται μια γνώμη, μια κρίση ή ανακοινώνεται κάτι. Βάζουμε τελεία στο τέλος.	Είναι οι προτάσεις με τις οποίες εκφράζεται ερώτηση.(συχνά εκφράζεται και βεβαίωση, άρνηση, προσταγή, παράκληση).Βάζουμε ερωτηματικό στο τέλος.	Είναι οι προτάσεις με τις οποίες εκφράζεται επιθυμία, προτροπή ή υπόσχεση. Βάζουμε τελεία ή θαυμαστικό στο τέλος.	Είναι οι προτάσεις με τις οποίες εκφράζονται έντονα συναισθήματα (λύπη, χαρά, έκπληξη, θαυμασμός κτλ.). Βάζουμε θαυμαστικό στο τέλος.
<i>Το σχολείο μας βγήκε πρώτο στους διασχολικούς αγώνες.</i>	<i>Ποιος σε ενόχλησε σήμερα; Δεν είναι πράγματι μοναδικό; Ποιος θα έκανε κάτι τέτοιο; Δε φεύγεις από κει; Θα μου φέρεις ένα ποτήρι νερό;</i>	<i>Πηγαίνετε να τον ακούσετε. Έλα εδώ τώρα!</i>	<i>Τι ωραίο γραπτό! Δε θα το ανεχτώ αυτό! Αχ, τι κρίμα!</i>

Οι προτάσεις ως προς την ποιότητα τους διακρίνονται σε:	
Καταφατικές	Αρνητικές
Είναι οι προτάσεις που δεν περιέχουν άρνηση	Είναι οι προτάσεις που περιέχουν άρνηση (δεν, μην).
<i>Οι δρόμοι όλοι είναι ανοιχτοί.</i>	<i>Οι άνθρωποι σήμερα δεν επικοινωνούν.</i>

Διαβάζω και γράφω

Στο κείμενο [Η Αστραδενή στο νέο σχολείο της]

1. Να υπογραμμίσετε δύο **ελλειπτικές** προτάσεις και να συμπληρώσετε τα στοιχεία που τους λείπουν. Γιατί ο συγγραφέας προτίμησε αυτή την εκδοχή και όχι τη δική σας;
2. Να βρείτε δύο **απλές** προτάσεις και να τις μετατρέψετε σε **σύνθετες και επαυξημένες**. Τι αλλάζει στο ύφος του κειμένου;
3. Να βρείτε στο κείμενο δύο προτάσεις για κάθε είδος: **αποφαντικές, ερωτηματικές, προστακτικές, επιφωνηματικές**.
4. Η Αστραδενή μεταφέρει στη μητέρα της τις εντυπώσεις της από την πρώτη της μέρα στο καινούργιο σχολείο. Γράψτε ένα σύντομο διάλογο χρησιμοποιώντας όσα περισσότερα είδη των προτάσεων που διδαχτήκατε. Εναλλακτικά μπορείτε να παρουσιάσετε προφορικά το διάλογο διαλέγοντας ένα ταίρι που θα υποδυθεί το ρόλο της μητέρας.

5. Στο κείμενο που ακολουθεί:

- Να βρείτε δύο επαυξημένες προτάσεις και να τις μετατρέψετε σε απλές.
- Τι είδους ως προς τα συστατικά τους είναι οι περισσότερες προτάσεις του κειμένου; Γιατί ο ποιητής χρησιμοποίησε τέτοιου είδους προτάσεις;

Θυμάμαι με συγκίνηση πολλή, ανάμεικτη μ' αυτή την τόσο ξεχωριστή νοσταλγία, την ΠΡΩΤΗ ημέρα στο Σχολείο. Οι γονείς, μας είχαν προετοιμάσει κατάλληλα. Στην πρώτη σκανδαλιά, στην πρώτη αντίρρηση, στην πρώτη φασαρία... Αχ! κακομοίρη τι σε περιμένει το Σεπτέμβρη... Ο δάσκαλος θα σου εξηγήσει... Τότε θα δεις... Εημέρωσε και σαν τρελός ανεμοστρόβιλος, ο ήλιος και οι ακτίνες του έδωσαν ζωή στα σπίτια. Πυρετώδεις προετοιμασίες! Αντε σήκω... Γιατί είσαι χλωμός; Πιες το γάλα. Έπλυνες το πρόσωπο σου; Ντύσου γρήγορα, το σχολείο σε περιμένει...

Πρώτη ημέρα! Κοιταζόμασταν στα μάτια. Τα χθεσινά αγρίμια στεκόντουσαν αμήχανα στην αυλή του σχολείου. Ήλθε η ώρα. Το κουδούνι, οι φωνές του Διευθυντή. Οι Δάσκαλοι και οι Δασκάλες δίπλα. Ο αγιασμός, οι γονείς που ήταν στα καλά ντυμένοι. Η άλλη μέρα, η τάξη. Ο Δάσκαλος που ήτανε Δασκάλα. Πενήντα εφτά παιδιά στην τάξη. Τρεις στο θρανίο, Βάρδιες πρωί - απόγευμα. Τάξη που μύριζε σχολειίτιδα, ιδρώτας, πόδια, χέρια, σώματα... Ημίφως το απόγευμα με λάμπες που δεν έφεγγαν. Το χειμώνα κρύο, χωρίς σόμπα, χωρίς θέρμανση. Κι εμείς εκεί... Κοντά παντελόνια. Αντίσταση, αντίδραση, μιμητισμός στα προσκοπάκια που χειμώνα - καλοκαίρι κοντοπαντέλινα...

6. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως προς τα **συστατικά** το **περιεχόμενο** και την **ποιότητα**:

Προτάσεις	Ως προς τα συστατικά	Ως προς το περιεχόμενο	Ως προς την ποιότητα
1. Ο καθηγητής παρέμεινε σιωπηλός.			
2. Όλα στη θέση τους λοιπόν!			
3. Ο διευθυντής φαίνεται νέος και δυναμικός.			
4. Ο τελευταίος να κλείσει την πόρτα.			
5. Το αεροπλάνο προσγειώθηκε στις οκτώ.			
6. Πόσο έχουν αυξηθεί σήμερα οι απαιτήσεις της κοινωνίας!			
7. Μη μου ξαναμιλήσεις!			
8. Σταματήστε τους πολέμους τώρα!			
9. Εσύ πάντα φεύγεις νωρίς.			
10. Ανοίγετε το παράθυρο;			
11. Το σχολείο μου προσφέρει γνώσεις και εμπειρίες.			
12. Πόσο γρήγορα κυλάνε οι μέρες του χρόνου!			
13. Δεν κάθεσαι;			
14. Γονείς και μαθητές ενημερώθηκαν από τον διευθυντή του σχολείου.			
15. Ωραία τα κατάφερες!			